

De gevolgen van de nieuwe EU regelgeving voor siervisbedrijven, gezien vanuit Dibevo

Alex Ploeg (Dibevo (Dieren Benodigheden Voeders))

Op 1 augustus 2008 ging de nieuwe Aquacultuurrichtlijn 2006/88/EG in die de import en houderij van aquacultuurdieren in Europa regelt en voor een deel ook harmoniseert. In dit verband wordt onder aquacultuurdieren verstaan: een waterdier in al zijn levensfasen, inclusief in een kwekerij of kweekgebied van weekdieren, gekweekte eieren en sperma/gameten, met inbegrip van een waterdier uit het wild dat voor een kwekerij of een kweekgebied van weekdieren bestemd is. Hieronder vallen vissen, kreeftachtigen en weekdieren. Een deel hiervan wordt geteeld of ingevoerd met het doel de dieren op de markt te brengen voor menselijke consumptie, een zeer veel groter deel wat aantal soorten betreft wordt echter in ons land ingevoerd of gekweekt om als gezelschapsdier te worden gehouden in een aquarium of in een vijver. Voor deze siervisindustrie heeft de richtlijn een aantal directe consequenties. Niet alleen worden er regels gesteld aan het doel van de importen, tevens krijgt de siervisindustrie te maken met een drietal nieuwe ziekten en met nieuwe gezondheidscertificaten.

Aquacultuurdieren voor sierdoeleinden

Wanneer vissen, kreeftachtigen en weekdieren gehouden worden in een aquarium of afgesloten vijver die niet in direct contact staat met open water, is het risico op besmetting van open water door deze dieren vele malen kleiner dan wanneer de dieren worden gehouden in water dat wel in directe verbinding staat met open water. De Europese Commissie bleek gevoelig voor dit argument van de siervissector en erkende dit met een aantal uitzonderingen in de richtlijn. Aquacultuurdieren voor sierdoeleinden met de bedoeling te worden gehouden in gesloten bedrijven (dierenwinkels, tuinvijvers, commerciële aquaria en groothandels) die niet in direct

contact staan met natuurlijke wateren in de gemeenschap of zijn uitgerust met een afvalwaterzuivering die het risico op besmetting van natuurlijke wateren voldoende beperkt, vallen niet onder een aantal artikelen van de richtlijn. Bij de discussies met de Commissie is duidelijk door de Commissie aangegeven dat afwatering naar een rioolwaterzuivering voldoende is om onder de definitie te kunnen vallen van een gesloten siervisbedrijf.

Als gevolg van deze uitzonderingspositie zijn o.a. de artikelen over autorisatie, controles, registratie, vectorsoorten, quarantaine en het hoofdstuk over ziektevrrije status niet van toepassing op siervissen.

Overigens is er een niet bedoelde incon-

sequentie in de regelgeving aan het licht gekomen. Sierviskwekerijen in de Europese Unie vallen, ondanks dat de risico's veel lager zijn dan bij bijvoorbeeld groothandelaren, die regelmatig importeren, niet onder de uitzonderingen.

Meldingsplichtige ziekten

Het aantal meldingsplichtige ziekten waarvoor dieren in een siervisbedrijf gevoelig zijn is uitgebreid met Koi Herpes Virus (KHV, een virusziekte), Epizootic Ulcerative Syndrome (EUS, een schimmelziekte), en White Spot Disease (WSD, een virusziekte) in kreeftachtigen. Tevens heeft de Commissie met deze richtlijn EUS exotisch verklaart, hetgeen betekent dat gevoelige soorten alleen nog van ziektevrije gebieden mogen worden ingevoerd en dat er bij uitbraken een aantal verplichte acties is van de nati-

onale Veterinaire Dienst, uitgevoerd door de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). De siervissector heeft in overleg met de Commissie weten te bereiken dat er uitstel van de werking van dit deel van de regelgeving kan zijn om de exportlanden in staat te stellen de exportbedrijven en -kwekerijen op EUS te testen en een ziektevrije status toe te kennen.

Hoewel op dit moment WSD nog als niet-exotisch te boek staat in de Europese Unie, is er een gerede kans dat de Commissie deze status zou kunnen veranderen op basis van historische afwezigheid van de ziekte op Europees grondgebied. Op dat moment zou deze ziekte direct dezelfde status krijgen als EUS.

In de afgelopen maanden zijn door de siervissector ook bezoeken gebracht aan de

veterinaire diensten en exporteurs van de belangrijkste exportlanden in het Verre Oosten naar de EU om te wijzen op de noodzaak van testen op alle relevante ziekten, maar zeker op EUS en WSD.

Recent is Spring Viraemia of Carp (SVC) uit de lijst van meldingsplichtige ziekten van de EU geschrapt. Maatregelen die al bestonden voor importen in Groot-Brittannië, Ierland, Denemarken, Finland en Zweden blijven echter bestaan, volgens artikel 43 van de richtlijn, die lidstaten toestaat maatregelen te nemen tegen ziekten op hun eigen territorium (de zgn. "Additional measures").

Gevoelige soorten

KHV (koi herpes virus): De EU noemt alleen de karper en koi (*Cyprinus carpio*) als gevoelige soort.

EUS (Epizootic Ulcerative Syndrome):

de richtlijn noemt een aantal genera als gevoelig voor EUS. Deze lijst verschilt sterk van de lijst gepubliceerd door de OIE (Wereldorganisatie voor Dier Gezondheid) en een wetenschappelijke basis voor deze lijst leek te ontbreken. Zeer veel bekende siervissoorten staan wel op de EU-lijst maar niet op de OIE-lijst van gevoelige soorten. Om die reden heeft de Commissie de EFSA (European Food Safety Authority, de wetenschappelijke autoriteit die o.a. in opdracht van de Commissie onderzoek doet) verzocht de lijst van gevoelige diersoorten opnieuw tegen het licht te houden. Eind 2008 verscheen hun rapport met aanbevelingen die een volledig andere soortenlijst voorstelt, sterk gelijkend op de OIE-lijst. Vermoedelijk zal de EU-soortenlijst dan ook snel worden aangepast.

WSD (White Spot Disease): alle decapoden zijn gevoelig voor WSD, waaronder alle garnalen, kreeften en krabben die voor sierdooelinden in de handel zijn.

SVC (Spring Viraemia of Carp): De volgende soorten zijn gevoelig: *Cyprinus carpio* en *Carassius auratus* (siervissen), *Aritichthys nobilis*, *Carassius carassius*, *Hypophthalmichthys molitrix*, *Tinca tinca* en *Silurus glanis*.

Restrictie van het aantal exportlanden

De richtlijn stelt eisen aan landen die naar de EU willen exporteren. Voor aquacultuurdieren die gevoelig zijn voor één van de ziekten in de EU-lijst geldt dat importen alleen zijn toegestaan uit landen en gebieden die genoemd zijn in een landenlijst. De meeste recente lijst is gepubliceerd in 1251/2008/EG, de verordening waarin ook de nieuwe gezondheidscertificaten zijn gepubliceerd (zie hieronder).

Aquacultuurdieren die niet gevoelig zijn voor enig van de genoemde soorten mogen worden geïmporteerd uit alle landen die lid zijn van de OIE. Een aantal eilandstaten in de Pacific levert sinds jaar en dag zeeaquariumdieren (vissen, garnalen en schelpdieren) aan de EU, maar zijn geen lid van de OIE omdat in veel gevallen de landen te klein zijn om zelfstandig aan alle OIE-eisen te kunnen voldoen. Over dit probleem worden momenteel gesprekken gevoerd met overkoepelende organisaties van deze landen om gezamenlijk tot een oplossing te komen.

Nieuwe gezondheidscertificaten

Meest in het oog springend voor importeurs zijn de nieuwe gezondheidscertificaten die op 1 januari werden geïntroduceerd. Tot 1 januari waren alleen siervissen geharmoniseerd binnen de EU en waren er verschillende certificaten nodig voor koudwatervissen (vissen die gevoelig zijn voor Spring Viraemia of Carp, SVC) en tropische vissen (vissen die dat niet waren). Veelal komen deze vissen van dezelfde leveranciers, maar moeten de laatste jaren op twee certificaten worden ingeklaard, hetgeen tot dubbele

kosten leidt, zowel bij exportlanden als bij de importlanden in de EU. Kreeftachtigen en weekdieren waren nog niet geharmoniseerd en elk land had daar zijn eigen eisen, behalve dan dat er een gezondheidscertificaat bij aanwezig moest zijn. In sommige landen konden de dieren op het certificaat voor tropische vis worden geïmporteerd, hetgeen tot curieuze importstatistieken voor siervis leidde, bij andere landen moesten ze op speciale certificaten worden ingevoerd. Voor exporteurs was dit soms lastig.

Vanaf 2009 dit echter allemaal op één uniform certificaat voor de gehele EU, hetgeen een enorme verbetering betekent. Helaas mogen de importerende landen nog steeds het certificaat in hun eigen taal eisen, waardoor er door de EU nog steeds verwacht wordt dat Chinese veterinair bijvoorbeld Tsjechisch, Roemeens, Bulgaars of Lets kunnen lezen, voor zij het certificaat ondertekenen. Het zou goed zijn, als certificaten minstens in het Engels worden gesteld.

De siervisindustrie krijgt te maken met twee modellen certificaten, voornamelijk het certificaat voor gesloten siervisbedrijven (IV-B) maar in sommige gevallen ook met het certificaat voor open siervisbedrijven (IV-A). In enkele gevallen voldoen koibedrijven nog niet aan de definitie voor een gesloten bedrijf, vooral in andere EU landen, waar riolen nog niet op zuiveringsinstallaties zijn aangesloten. In ons land zat dit echter sporadisch het geval zijn.

Wat te doen bij uitbraken

Hier zit voor de siervisindustrie en voor de siervis hobby een zeer gevoelige punt. In geval van een verdenking van een uitbraak van een meldingsplichtige ziekte, dient dit te worden gemeld bij het landelijke meldpunt voor dierziekten (telefoon: 045 54 66 230). Bij niet-exotische ziekten waarvoor Nederland geen bestrijding- en surveillance programma heeft (KHV en WSD) zal deze melding behalve een registratie

door het meldpunt en het doorgeven aan de Commissie waarschijnlijk geen maatregelen tot gevolg hebben, tenzij het om een verdenking in een ziektevrij verklaard gebied gaat of een gebied met onbekende ziektestatus.

Voor EUS zal dit anders zijn. Maatregelen kunnen bestaan uit het vernietigen van alle gevoelige soorten op het bedrijf, ontsmetten en een wachttijd. Siervisbedrijven kunnen zich op dit moment nog niet verzekeren tegen dit soort risico's. De gevolgen kunnen echter het voortbestaan van een importbedrijf ernstig in het geding brengen. Dit soort gevolgen leggen een enorme druk op een siervisbedrijf voor wat betreft de melding van de ziekte. Overigens heeft nog nooit een siervisimporteur deze ziekte gezien. De ziekte is lastig te herkennen, waardoor de kans op een verdenking klein zal zijn.

Goudvis